

7838

Հ. Ս. Խ. Հ. ԼՈՒՍԺՈՂԿՈՄԱՏ—ՍՈՑ. ԴԱՍՏ. ԳԼԽԱՎՈՐ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ
ԱԾԽԱՏԱՆԲԻ ԳՊՐՈՑԻ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԱՏԼԱՍ

15 ԳՈՒՆԱՏԻՊ ՔԱՐՏԵԶՆԵՐՈՎ ՑԵՎ ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ

ԿԱԶՄԵՑ Զ. ԵԼԻԲԵԿՅԱՆ

ԳԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ Մ 838.
ԹԵՐԵՎԱՆ—1928.

912

Ա-65

912

Լ-65

Հ. Ս. Խ. Հ. ԼՈՒՍԺՈՂԿՈՄԱՏ—ՍՈՅ. ԴԱՍՏ. ԳԼԽԱՎՈՐ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԴՊՐՈՑԻ ԶԵՆԱՐԿՆԵՐ

ԴԲ
33886

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԱՏԼԱՍ

15 ԳՈՒՆԱՏԻՊ ՔԱՐՏԵԶՆԵՐՈՎ, ԹԵՎ, ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ,

ԿԱԶՄԵՑ Հ. ԵԼԻՐԵԿՅԱՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԱԶՈՒԹՅՈՒՆ — № 838.

ՅԵՐԵՎԱՆ—1928

Բ Ո Վ Ը Ն Դ Ե Կ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

I. ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ — Յերկրագնդի տեղիտեղիական յեղ ազգաբնակչությունը:

II. ՔԱՐՏԵԶՆԵՐ — 1. Կիսագնդեր, 2. Անդրկովկաս, 3. Համաշխարհային քաղ. քարտեզ, 4. Խ. Հայաստան, 5. Խ. Ս. Հ. Մ. — Քիզիկական քարտեզ, 6. Խ. Ս. Հ. Մ. — քաղաքական քարտեզ, 7. Խ. Ս. Հ. Մ. — քաղաքացիական, 8. Ասիա — Քիզիկական քարտեզ, 9. Ասիա — քաղաքական քարտեզ, 10. Յեվրոպա — Քիզիկական քարտեզ, 11. Յեվրոպա — քաղաքական քարտեզ, 12. Հյուսիսային Ամերիկա, 13. Հարավային Ամերիկա, 14. Աֆրիկա, 15. Ավստրալիա:

Քարտեզների փորագրության ընթացքում տեղի յեն ունեցել են տեղյակ անվանափոխություններ. Պոլսոսացիք հիմա կոչվում է Աթաթաղ, Հյուս. Սառուց. ովկիանոսը՝ Հյուս. Բեվեռային ծով, Քյաճքաուլին՝ Փանիկ, Ուլուխանլուն՝ Նարխանլու, Դալի-դարդաքը՝ Սարուխան (տես Յեվրոպայի, Ասիայի, Կիսագնդերի յեղ Հայաստանի քարտեզները):

Քարտեզների փորագրությունը կատարել է Ի. Ա. Լեվիսը: Հեղինակը իր շնորհակալությունն է հայտնում նրան՝ քափած ջանքի յեղ խնամքի համար:

Հ. Ե.

4058-91

2004

84632-սև
1144-91 8

ՅԵՐԿՐԱԳՆԴԻ ՏԵՐՐԻՏՈՐԻԱՆ ՅԵՎ ԱԶԳԱԲՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

№№	Յ Ե Ր Կ Ր Ն Ե Ր	Վիճակագրության կամ հաշվի տարին (Վ. կամ Հ.) *	Մակարդակը հազար քառ. կիլոմետրերով հաշված	Ազգաբնակչու- թյունը հազարներով հաշված	1 քառ. կիլոմետրի վրա ապրող բնա- կիցների թիվը	Գլխավոր քաղաքը և նրա բնակիչների թիվը հա- զարներով հաշված	Կ ա ո ա վ ա ռ ու թ յ ա ն ձ է բ	№№
	Յ Ե Վ Ր Ո Պ Ա							
1	ԽՍՀՄ-ի Յեվրոպական մաս	Վ. 1926	4692,7	121.264,3	25,7	Մոսկվա (2019)	Խորհրդ. Սոց. Հանր. Միություն	1
2	Ավստրիա	» 1923	83,8	6.535,8	78,0	Վեննա (1866)	Հանրապետություն	2
3	Ալբանիա	Հ. 1925	45,0	831,9	18,5	Տիրանա (12)	»	3
4	Անդորրա	—	0,45	5,2	11,6	Անդորրա (1)	Հանրապետություն (գտնվում է Ֆրանսիայի և Ուրիսեի յեպիսկոպոսի գերագույն կառավարության ներքո)	4
5	Բելգիա	Վ. 1920	30,4	7.465,8	245,6	Բրյուսսել (756)	Սահմանադրական թագավորություն	5
6	Բուլղարիա	» 1926	103,2	5.483,1	53,2	Սոֆիա (224)	»	6
7	Անգլիա (Մեծ Բրիտ. և Հյուս. Իռլանդիա) ¹ . Անգլիական կալվածներ	» 1921	244,0	44.167,9	181,0	Լոնդոն (4484)	»	7
	ա) Իռլանդական Ազատ Պետություն	» 1926	69,4	2.972,8	43,0	Դուբլին (438)	Դոմինիոն	ա)
	բ) Զիբրալտար	» 1921	0,005	17,7	3.538,0	Զիբրալտար (17,7)	Գաղութ	բ)
	գ) Մալտա	» 1921	0,3	224,9	742,1	Վալետա (64)	»	գ)
8	Վենգրիա	» 1920	93,0	7.987,1	85,9	Բուդապեստ (929)	Սահմանադրական թագավորություն	8
9	Գերմանիա	» 1925	470,6	63.338,8	134,6	Բեռլին (4014)	Հանրապետություն	9
10	Հոլլանդիա	» 1920	34,2	6.865,3	200,8	Հաագա (398)	Սահմանադրական թագավորություն	10
11	Հունաստան	» 1920	147,6	5.536,4	37,5	Աթենք (293)	Հանրապետություն	11
12	Դանիա	» 1924	43,0	3.386,3	78,8	Կոպենհագեն (728)	Սահմանադրական թագավորություն	12
	Դանիական կալվածներ (Ֆարերյան կ-ր)	» 1921	1,4	21,4	15,3	Տորսհաֆն (2)	Գաղութ	
13	Դանցիգ	1924	1,9	386,0	197,6	Դանցիգ (207)	Ազատ քաղաք	13
14	Իսլանդիա	» 1920	102,8	94,7	0,9	Րեյկյավիկ (21)	Սահմանադրական թագավորություն (միություն Դանիայի հետ)	14
15	Իսպանիա	» 1920	497,9	20.822,0	41,8	Մադրիդ (783)	Սահմանադրական թագավորություն	15
16	Իտալիա	» 1926	310,1	42.115,6	135,8	Հռոմ (747)	»	16
	Իտալական կալվածներ—Հոոգոս կ.	—	1,4	30,0	21,4	Հոոգոս	Գաղութ	
17	Լատվիա	» 1925	65,8	1.844,8	28,0	Րիգա (338)	Հանրապետություն	17
18	Լիտվա	» 1923	55,9 ³	2.170,0 ³	38,8	Կոֆու (92)	»	18
19	Լեիտենշտեյն	1917	0,16	10,7	67,4	Վադուց (1)	Սահմանադրական իշխանություն	19
20	Լյուքսեմբուրգ	1922	2,6	260,7	100,8	Լյուքսեմբուրգ (48)	» գրաստություն	20
21	Մոնակո	» 1923	0,02	22,2	1054,6	Մոնակո (2)	» իշխանություն	21
22	Նորվեգիա	» 1920	323,8	2.649,8	8,2	Ոսլո (258)	» թագավորություն	22
23	Լեհաստան	» 1921	388,2	27.192,7	70,0	Վարշավա (936)	Հանրապետություն	23
24	Պորտուգալիա ²	» 1920	91,9	6.033,0	65,6	Լիսաբոն (486)	»	24
25	Ռումանիա	» 1920	316,7	17.393,1	54,9	Բուքարեստ (348)	Սահմանադրական թագավորություն	25
26	Ս.-Մարինո	1920	0,06	12,0	204,0	Ս.-Մարինո (2)	Հանրապետություն	26
27	Յեվրոպական թյուրքիա	Հ. 1910	28,3	1.891,0	70,0	Կոստանդնուպ. (1100)	»	27
28	Ֆինլանդիա	Վ. 1920	348,2	3.366,5	9,8	Հելսինկի (200)	»	28
29	Ֆրանսիա	» 1926	551,0	40.743,9	73,9	Փարիզ (2871)	»	29

1) Անգլիական կալվածները կոչվում են նաև Բրիտանական կալվածներ: 2) Հաշված է Մադեյրա ու Ազորյան կ-րը: 3) Հաշված է Մեմելի շրջանը, վերի մակարդակի մեծությունն է 2,7 հազար քառ. կիլոմետր, իսկ բնա-
կիցների թիվը՝ 141,3 հազար: *) Մ ա ն ո թ ու թ յ ու ն Վ. — վիճակագրության, Հ. — հաշվի հիման վրա:

№№	Յ Ե Ր Կ Ր Ն Ե Ր	Վիճակագրության կամ հաշվի տարին (Վ. կամ Հ.)*	Մակարդակը հազար քառ. կիլոմետրերով հաշված	Ազգաբնակչու- թյունը հազարներով հաշված	1 քառ. կիլոմետրի վրա ապրող բնա- կիչներ թիվը	Գլխավոր քաղաքը և նրա բնակիչների թիվը հա- զարներով հաշված	Կ ա ո ա վ ա Ր ու թ յ ա ն ձևը	№№
30	Ձերեսլովակիա	Վ. 1921	140,4	13.611,3	97,0	Պրագա (677)	Հանրապետություն	30
31	Շվեյցարիա	» 1920	41,3	3.880,3	93,9	Բեռն (104)	»	31
32	Շվեդիա	» 1920	410,5	5.904,5	14,4	Ստոքհոլմ (422)	Սահմանադրական թագավորություն	32
33	Շախգերգեն	1921	66,6	1,3	0,02	—	Կառավարում և Նորվեգիան	33
34	Եստոնիա	» 1922	47,5	1.107,1	23,3	Բելիլ (128)	Հանրապետություն	34
35	Ֆուգոսլավիա	» 1921	248,9	12.017,3	48,3	Բելգրադ (120)	Սահմանադրական թագավորություն	35
Ա. Մ Ե Ր Ի Կ Ա.								
1	Արգենտինա	Հ. 1924	2.986,6	9.548,1	3,2	Բուենոս-Այրես (1811)	Հանրապետություն	1
2	Բուլղարիա	» 1924	1.331,7	2.990,2	2,2	Սոֆիա (118)	»	2
3	Բրազիլիա	Վ. 1920	8.497,5	30.635,6	3,6	Րիո-դե-ժանեյրո (1158)	»	3
4	Անգլիական կալվածներ	—	10.388,1	11.162,0	1,1	—	—	4
	ա) Կանադա ¹	» 1921	9.660,5	8.788,5	0,9	Օտտավա (108)	Գործնական	ա)
	բ) Նյուֆաունդլենդ	» 1921	421,5	263,0	0,6	Ս. Ջոն (31) և Նեյն (0,3)	»	բ)
	գ) Բերմուդյան կ-ր	» 1921	0,05	20,1	410,8	Գամբիա (2)	»	գ)
	դ) Վեստ-Ինդիայի կ-ր	1911—1921	31,0	1.743,0	56,2	Կինգստոն (57)	»	դ)
	ե) Անգլիական Հնդկություն	Վ. 1921	22,3	45,3	2,0	Բեյլի (9)	»	ե)
	զ) Անգլիական Գվինեա	» 1921	231,8	297,7	1,3	Ջորջթաուն (53)	»	զ)
	է) Ֆարոյան, Հար. Գերդիա և ուրիշ կ-ր	Վ. 1911—1921	20,9	4,4	0,2	Պորտ Սոկեր (1)	»	է)
5	Վենեսուելա	Վ. 1920	1.020,4	2.411,9	2,1	Կարակաս (92)	Հանրապետություն	5
6	Գվատեմալա	» 1921	109,7	2.004,9	18,3	Գվատեմալա (116)	»	6
7	Հոնդուրաս	Հ. 1923	114,7	773,4	6,7	Տեգուսիտալպա (40)	»	7
8	Հոլլանդական կալվածներ	—	141,6	192,3	1,4	—	—	8
	ա) Սուրինամ	Հ. 1924	140,6	135,8	0,9	Պարամարիբո (46)	»	ա)
	բ) Կյուրասաո	» 1924	1,0	56,5	54,1	Վիլլեմստեդ (15)	»	բ)
9	Դանիական կալվածներ—Գրենլանդիա	Վ. 1921	88,1	14,4	0,2	Սուկկարտուպտեն (1)	»	9
10	Կոլումբիա	» 1918	1.147,6	5.855,1	5,1	Բոգոտա (144)	Հանրապետություն	10
11	Կոստա-Րիկա	Հ. 1924	59,6	507,2	8,5	Սան-Պոլե (42)	»	11
12	Կուբա	Վ. 1919	114,4	3.368,9	29,5	Հավանա (539)	»	12
13	Մեքսիկա	» 1921	1.987,2	14.234,8	7,2	Մեքսիկո (615)	»	13
14	Նիկարագուա	» 1920	127,5	638,1	5,0	Մանագուա (28)	»	14
15	Պանամա	» 1920	83,9	446,1	5,3	Պանամա (59)	»	15
16	Պարագվայ	Հ. 1918	մոտ 250	1.000,0	մոտ 4	Ասունսիոն (100)	»	16
17	Պերու	» 1921	1.871,2	5.550,0	3,0	Լիմա (176)	»	17
18	Սալվադոր	» 1924	34,1	1.580,0	46,3	Սան-Սալվադոր (84)	»	18
19	Միացյալ Նահանգներ	Վ. 1920	9.369,4	105.765,7	11,3	Վաշինգտոն (438)	»	19
	Հաշված և Ալյասկան	» 1920	1.530,3	55,0	0,04	Փյունո (3)	»	

1) Առանց բնակչության կզգրիներ: *) Մ ա ն ո թ ու թ յ ու ն Վ. — վիճակագրության, Հ. — հաշվի հիման վրա:

№№	Յ Ե Ր Կ Ր Ն Ե Ր	Վիճակագրության կամ հաշվի տարին (Վ. կամ Հ.)*	Մակարդակը հազար քառ. կիլոմետրերով հաշված	Ազգաբնակիչ- թիվը հազարներով հաշված	1 քառ. կիլոմետրի վրա ապրող բնա- կիչներ թիվը	Գլխավոր քաղաքը և նրա բնակիչների թիվը հա- զարներով հաշված	Կ ա ո ա վ ա Ր ու թ յ ա ն ձ ե ը	№№
20	Միաց. Նահ.-ի կալվածները	Վ. 1920	87,1	3.878,3	44,5	—	—	
21	ա) Պորտո-Րիկո	» 1919	8,9	1.299,8	146,6	Սան-Ժուան (71)	Գաղութ	ա)
	բ) Հայիտի	» 1921	26,4	1.631,3	61,7	Պորտ-ո-Պրինս (120)	Հանրապետություններ, Միաց. Նահանգ- ների պրոտեկտորատ	բ)
	գ) Ս.-Դոմինգո	» 1917	50,1	897,4	17,9	Ս. Դոմինգո (31)	Գաղութ	գ)
	դ) Յուկատան կ-ր	Հ. 1922	0,4	26,1	72,7	Շարլոտտա-Ամալիա (10)	»	դ)
	ե) Պանամայի չրանցքի գոհա	» 1922	1,3	23,7	18,2	—	»	ե)
22	Ուրուգվայ	—	187,0	1.564,6	8,4	Մոնտեվիդեո (407)	Հանրապետություն	20
23	Ֆրանսիական կալվածներ	—	91,2	522,1	5,7	—	—	21
	ա) Ս.-Պյեր և Միկելոն	Վ. 1921	0,24	3,9	16,3	Ս. Պյեր (3)	Գաղութ	ա)
	բ) Գվադելուպա և այլ կղզիներ	» 1921	1,8	229,8	129,1	Բաս-Տերը (8)	»	բ)
	գ) Մարտինիկ	» 1921	1,0	244,4	248,2	Ֆրանս-Րոյալ (27)	»	գ)
	դ) Ֆրանսիական Գվինա	» 1921	88,2	44,0	0,5	Կալեննա (14)	»	դ)
22	Զիլի	» 1920	757,4	3.754,7 ¹	4,9	Ս.-Յագո (507)	Հանրապետություն	22
23	Եկվադոր	Հ. 1922	300—450 ²	2.000,0	...	Բվիտո (100)	»	23
Ա Ե Ր Ի Կ Ա								
Ա	Հաբեցուսան	—	906,7	մոտ 11.500,0	մոտ 13	Ադրիս-Աբերա (60—70)	Բռնապետություն	Ա
Բ	Բելգիական կալվածներ	—	2.406,1	» 11.500,0	» 5	—	—	Բ
1	Բելգիական Կոնգո	Հ. 1925	2.356,9	» 8.500,0	» 3	Լեոպոլդի (6)	Գաղութ	1
2	Նախկին Գերմ. Աֆրիկայի մաս	» 1913	49,2	» 3.000,0	» 60	Աստրիդա	»	2
Գ	Անգլիական կալվածներ	—	9.924,5	50.032,2	5,0	—	—	Գ
1	Հար.-Աֆրիկական Միություն	Վ. 1921	2.077,3	7.289,8	3,5	—	Դոմինիոն	1
	ա) Կապանդիա	» 1921	717,4	2.782,7	3,9	Կապանդիա (207)	—	ա)
	բ) Նաուալ	» 1921	91,4	1.429,4	15,6	Պիտերմարիցբուրգ (35)	—	բ)
	գ) Տրանսվալ	» 1921	286,0	2.087,6	7,3	Պրետորիա (74)	—	գ)
	դ) Ութմի գաղութ	» 1921	130,5	628,8	4,8	Բլյուսֆոնտեն (39)	—	դ)
	ե) Կապի Յերկիր	» 1921	16,9	133,6	7,9	Մաբան	Տրանսվալի կառավարության ներքո	ե)
	զ) Նախկին Գերմ. Հար.- Արևմտյան Աֆրիկա	» 1921	835,1	227,7	0,3	Վինդհուկ	Հար. Աֆր. Միության պրոտեկտորատի տակ	զ)
2	Բազուտո Յերկիր	» 1921	30,3	498,8	16,5	Մադեբու (2)	Գաղութ	2
3	Բեչուանա	» 1921	712,2	153,0	9,2	Մեյֆկինգ	Պրոտեկտորատ	3
4	Բոդեպիա ³	» 1921	1.139,6	1.735,0	1,5	—	Գաղութ	4
5	Նյասսի Յերկիր	» 1921	98,1	1.175,0	12,0	Ցոմբա	Պրոտեկտորատ	5
6	Անգլ. Արևմտ. Աֆրիկա	—	1.278,2	22.638,1	17,7	—	—	6
	ա) Նիգերիա	Հ. 1911—1920	868,9	18.070,0	20,8	Լագոս	Գաղութ	ա)
	բ) Սիերրա-Լեոնե	Վ. 1921	80,3	1.541,3	19,2	Ֆրիտուուն (34)	Գաղութ և պրոտեկտորատ	բ)
	գ) Վոսկու ափ	» 1921	207,9	2.078,0	10,0	Ակրա (38)	Գաղութ	գ)
	դ) Գամբիա	» 1921	10,6	210,5	19,9	Ս.-Մարիա Բասյորա	Գաղութ և պրոտեկտորատ	դ)
	ե) Կամերունի մասը (նախկին գերմանական)	Վ. 1921	77,7	550,0	7,1	—	Գաղութ	ե)
	զ) Տոգոյի մասը	»	32,8	188,3	5,7	—	»	զ)

1) Առանց հնդկիների 2) Սահմանների անորոշ լինելու պատճառով մակարդակը հաստատապես հայտնի չէ: 3) Սուրբերի — Հար. Բոդեպիայի մայրաքաղաքն է, իսկ Լիվինգստոնը՝ Հյուսիսային: 4) Մ ա ն ո թ ու թ յ ա ն՝ Վ. — վիճակագրության, Հ. — հաշվի հիման վրա:

№№	Յ Ե Ր Կ Ր Ն Ե Ր	Վիճակագրության կամ հաշվի տարին (Վ. կամ Հ.) *	Մակարդակը հազար քառ. կիլոմետրերով հաշված	Ազգաբնակչու- թյունը հազարներով հաշված	1 քառ. կիլոմետրի վրա ապրող բնա- կիչների թիվը	Դիտարկելի քաղաքը և նրա բնակիչների թիվը հա- զարներով հաշված	Կ ա ո ա վ ա Ր ո Ւ Թ Յ ա ն ձ և ը	№№
7	Ս. Հեղինեյի, Համբարձման և Տրիստան դա-Կունյա կ-ր	Հ. 1916—1921 Վ.	0,3	4,1	13,7	Զեմատուուն	Գաղութ	7
8	Անգլիական Արևել. Աֆրիկա	Հ. 1924	1.782,6	9.959,3	5,6	—	—	8
	ա) Կենիա ¹	» 1924	550,0	2.475,1	4,5	Նաիրոբի (24)	Գաղութ և ազդեցության շրջան	ա)
	բ) Ուգանդա	Վ. 1924	285,7	3.145,4	11,1	Կենյա	Պրոտեկտորատ	բ)
	գ) Չանգիրար	Հ. 1921	2,6	216,8	83,5	Չանգիրար (39)	»	գ)
	դ) Տանգանիկա տերրիտորիա	» 1921	944,3	4.122,0	4,4	Դար-ես-Սալամ (25)	Գաղութ	դ)
9	Սոմալի Յերկիր	Վ. 1921	176,1	344,0	1,9	Բերբերա (30)	Պրոտեկտորատ	9
10	Մավրիկյան, Չագոս և այլ կ-ր	» 1921	2,1	385,1	183,4	Պորտ-Լուի (53)	Գաղութ	10
11	Սեյշելյան կ-ր	Հ. 1924	0,4	24,8	61,4	Վիկտորիա	»	11
12	Անգլո-Յեզիպտական Սուդան	» 1925	2.627,3	5.825,2	2,2	Խարտում (31)	Անգլո-Յեզիպտական պրոտեկտորատ	12
Դ	Յեզիպսու	—	994,3	14.055,0	14,1	Կահիրե (791)	Սուլթանություն	Դ
Յե	Խալանական կալվածներ	Վ. 1920	342,6	1.299,6	3,8	—	—	Յե
1	Կանարյան կ-ր	—	7,3	503,2	68,9	—	Գաղութ	1
2	Պրեզիդենտներ Հյուս. Աֆրիկայում	—	0,04	10,0	250,0	—	»	2
3	Իսպանական Մարոկկո	—	22,4	620,0	27,7	—	Պրոտեկտորատ	3
4	Բիո-դե-Որո և Ագրար	—	282,8	0,5	0,0	Վիլլա Ցիսկերոս	Գաղութ	4
5	Իսպանական Գվինեյա	—	28,0	150,0	5,3	Բատա	»	5
6	Ֆերնանդո Պո և այլ կ-ր	—	2,1	15,9	7,6	Սանտա-Իզաբել (8)	»	6
9	Իսպանական կալվածներ	—	2.017,7	1.852,8	0,9	—	»	9
1	Իտալական Լիբիա (Տրիպոլիտ. և Կիրեն.)	Վ. 1921	1.500,0	800,0	0,5	Տրիպոլի և Բենգազի (30)	»	1
2	Երիտրեյա	» 1921	117,7	402,8	3,5	Ասմարա (15)	»	2
3	Իտալական Սոմալի	Հ. 1920	400,0	650,0	1,6	Մոգադիշու (21)	»	3
Ե	Լիբերիա	—	95,4	2.000,0	20,9	Մոնրովիա (6)	Հանրապետություն	Ե
Բ	Պորտուգալական կալվածներ	—	2.401,9	8.315,3	3,4	—	—	Բ
1	Կանաչ Հրվանդանի կ-ր	Վ. 1922	3,9	149,8	38,1	Պորտ-Պրայա (12)	Գաղութ	1
2	Պորտուգալական Գվինեյա	—	36,1	800,0	2,2	Բուլամ (4)	»	2
3	Սան Թոմեյի և Պրինչիպե կ-ր	Վ. 1915	0,9	63,8	71,0	Սան Թոմե	»	3
4	Անգոլա	» 1915	1.255,8	4.181,7	3,3	Ս. Պաուլո-դե-Լուանդա (16)	»	4
5	Պորտուգալական Արևել. Աֆրիկա	» 1915	1.105,2	3.120,0	2,8	Մոգամբիկ (363)	»	5
Թ	Ֆրանսիական կալվածներ	—	10.901,0	35.807,2	3,3	—	—	Թ
1	Ալժիր	Վ. 1926	575,4	6.064,9	10,5	Ալժիր (207)	Գաղութ	1
2	Տունիս	» 1921	125,1	2.094,0	16,7	Տունիս (172)	Պրոտեկտորատ	2
3	Մարոկկո	» 1926	572,0	4.229,0	7,4	Բարատ (31)	»	3
4	Սահարա	—	2 394,2	450,0	0,2	—	Ազդեցության շրջան	4
5	Ֆրանս. Արևմտյան Աֆրիկա ²	Հ. 1924	3.650,0	13.250,0	3,6	Դալար (32)	Գաղութ	5
6	Կամերունի մաս	Վ. 1921	431,3	3 001,0	7,0	—	Մանդատային տերրիտորիա	6
7	Ֆրանս. Հասարակածային Աֆրիկա ³	Հ. 1921	2 544,4	2.845,9	1,1	Բրազավիլ (5)	Գաղութ	7

1) Հաշված է ազդեցության շրջանը: 2) Սենեգալ, վերին Սենեգալ և Նիգեր, Մավրիտանիա, Ֆրանս. Գվինեյա, Փրոտեկտորատ, Դանիս և Նախկին գերմանական Տոգո գաղութի մի մասը: 3) Կամերունի մի մասը, վեր 1911 թ. Գերմանիան ստացել էր Ֆրանսիայից, ներկայումս մտնում է Ֆրանս. Հասարակածային Աֆրիկայի մեջ: *) Մ ա ն ո թ ու թ յ ու ն Վ. — Վիճակագրության, Հ. — հաշվի հիման վրա:

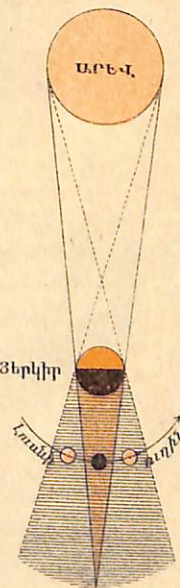
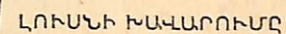
№№	Յ Ե Ր Կ Ր Ն Ե Ր	Վիճակագրության կամ հաշվի տարին (Վ. կամ Հ.) *	Մակարդակը հազար քառ. կիլոմետրերով հաշված	Ազգաբնակիչ- թյունը հազարներով հաշված	1 քառ. կիլոմետրի վրա ապրող բնա- կիչների թիվը	Գլխավոր քաղաքը և նրա բնակիչների թիվը հա- զարներով հաշված	Կ ա ո ա վ ա Ր Ո Ւ Թ Յ ա ն ձ և ը	№№
8	Ֆրանս. Արևելյան Աֆրիկա	—	608,6	3.872,4	6,4	—	Գաղութ	8
	ա) Սոմալի-ափ	Հ 1921	15,0	208,0	13,9	Ջիբուտի (8)	»	ա)
	բ) Մադագասկար և յենթակա կղզիներ	Վ. 1921	585,5	3.382,2	5,7	Տանանարիվո (67)	»	բ)
	գ) Բեռնյոն և այլ կ-ր ¹	» 1921	5,9	172,2	29,2	Ս.-Դենի (22)	»	գ)
	դ) Մալոտ և Կոմորյան կ-ր	» 1921	2,2	110,0	50,0	—	»	դ)
	Ա. Ս. Ի. Ա.							
1	ԽՍՀՄ-ի Ասիական մաս	Վ. 1926	16.517,8	25.038,1	1,5	—	Խորհրդ. Սոց. Հանր. Միություն	1
2	Մոնղոլիա	Հ. 1911	2.787,6	1.800,0	0,6	Ուլան-Բատոր (Ուրզա) (40)	Հանրապետություն	2
3	Արարական պետություններ ²	—	2.600,0	4—5.000	—	—	—	3
4	Աֆղանստան	» 1911	630—700	12.000,0	17—19	Կաբուլ (100)	Բանապետություն	4
5	Անգլիական կալվածներ	—	5.514,5	332 593,8	58,9	—	—	5
	ա) Կիպրոս կ.	Վ. 1921	9,3	310,7	33,5	Նիկոզիա (18)	Գաղութ	ա)
	բ) Ադեն և Պերիմ ³	» 1921	23,3	54,9	2,4	—	Գաղութ և պրոտեկտորատ	բ)
	գ) Բրիտանական Հնդկաստան ³	» 1921	4.675,8	318.942,5	68,2	Դելի (304)	Գաղութ	գ)
	դ) Ցեյլոն կ.	» 1921	65,6	4.504,5	68,7	Կոլոմբո (244)	»	դ)
	յե) Մալեզիական կ-ր	Հ. 1919	0,3	70,0	233,3	Մեյլ (1)	Անգլո-Հնդկական պրոտեկտորատ	յե)
	զ) Սաբահ-Սեպուկ-նաս	Վ. 1921	4,1	883,8	215,5	Սինգապուր (184)	Գաղութ	զ)
	է) Մալայան պետություններ	» 1921	134,9	2.448,2	18,1	Կուալա-Լումպուր (60)	Գաղութ և պրոտեկտորատ	է)
	ը) Հյուս. Բորնեո, Սարավակ, Բրունեյ	Հ. 1921	204,5	883,4	4,1	Սանդական (6), Կետչինգ և Բրունեյ (10)	Գաղութ	ը)
	թ) Վամարանյան և Բահրեյնյան կ-ր	1910	0,7	110,0	157,1	Մոգադիշ (22)	»	թ)
	ժ) Հոնգ-Կոնգ (Պուլունի հետ)	Վ. 1921	1,0	625,2	611,3	Վիկտորիա (168)	»	ժ)
	ի) Վեյ-Հա-Վեյ	» 1921	0,7	154,7	207,3	Վեյ-Հա-Վեյ (2)	»	ի)
	լ) Պաղեստին	» 1922	23,3	757,0	32,5	Յերուսաղեմ (60)	»	լ)
	խ) Միջագետք (Իրակ)	» 1920	371,0	2.849,3	76,8	Բաղդադ (225)	Կառավարում են Ազգերի Լիգայի մանդատ	խ)
6	Բուտան	—	50,0	250,0	5,0	Պունակհա	Միապետություն	6
7	Հոլանդական կալվածներ	» 1920	1.484,3	49 155,9	33,1	—	—	7
	ա) Յավա և Մադուրա կ-ր	» 1920	131,5	34.984,2	266,1	Բատավիա (254)	Գաղութ	ա)
	բ) Արուբին կալվածներ ⁴	» 1920	1.352,8	14.171,7	10,4	—	»	բ)
8	Իտալական կալվածներ—Տրին-ցին ⁵	1925	0,05	10,0	218,0	—	Կապալով վերցված Չինաստանից	8
9	Չինաստան ⁶	1921	8.350,8	438.095,8	52,5	Պեկին (1300)	Հանրապետություն	9
10	Նեպալ	—	140,0	5.600,0	40,0	Կատմանդու (80)	Բանապետություն	10
11	Պարսկաստան	Հ. 1922	1.627,0	10.000,0	6,2	Թեհրան (220)	Սահմանադրական միապետություն	11
12	Պորտուգալական կալվածներ	—	23,3	1.040,7	44,7	—	—	12
	ա) Պորտուգալական Հնդկաստան	Հ. 1916	4,3	588,0	136,7	Պանդչին (8)	Գաղութ	ա)
	բ) Մակաո	» 1915	0,01	74,9	7.490,0	Մակաո (59)	»	բ)
	գ) Տիմոր կղզու արևելյան մասը և Կամբինգ կ.	» 1915	19,0	377,8	19,9	Դիլի (3)	»	գ)
13	Սիամ ⁷	Վ. 1920	505,2	9.207,4	18,8	Բանկոկ (931)	Թագավորություն	13
14	Միաց. Նահան. կալվ.-Ֆիլիպ. կ-ր, Զուլու արշ. ⁸	Հ. 1921	297,9	10.779,4	36,2	Մանիլա (285)	Գաղութ	14
15	Ասիական Թյուրքիա	1924	757,0	6.069,0	8,0	Անգուրա (38)	Հանրապետություն	15

1) Նոր Ամստերդամ, ս. Պոգոսի և Կերգելյան կ-րը: 2) Հեջաս Թագավորություն, Ադիբ իշխանություն, Յեմեն իմամություն, Ոման և Կովեյտ սուլթանություն, Կիբալի, Նեջդ Հադա և Ջեբել-Շամար եմիրություն: 3) Հաշված և Ադամանյան, Նիկոբարյան, Լակեդիվյան և Սոկոտրա կ-րը: 4) Բորնեո կ., առանց Կալանթանյան մասի, Սուլամորա, Յեթեթե, Տիմոր կղզու արևմտ. մասը և Մոլուկկյան կ-րը: 5) Կապալով վերցված Չինաստանից: 6) Տիբեթով, բայց առանց Մոնղոլիայի: 7) Մ ա ն ո թ ու թ յ ու ն Վ. — վիճակագրության, Հ. — հաշվի հիման վրա: 8) Միաց. Նահանգների և Կամբինգի կղզու մասը:

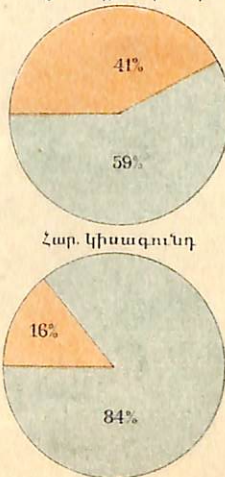
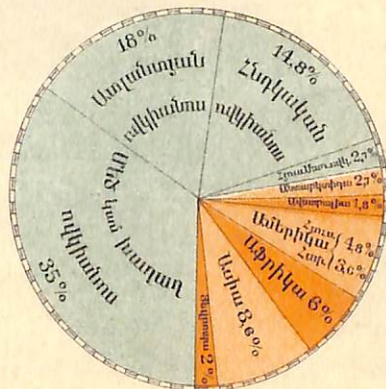
№№	Յ Ե Ր Կ Ր Ն Ե Ր	Վիճակագրության կամ հաշվի տարին (Վ. կամ Հ.)*	Մակարդակը հազար քառ. կիլոմետրերով հաշված	Ազգաբնակչու- թյունը հազարներով հաշված	1 քառ. կիլոմետրի վրա ապրող բնա- կիչների թիվը	Գլխավոր քաղաքը և նրա բնակիչները, թիվը հա- զարներով հաշված	Կ ա ո ա վ ա Ր ու թ յ ա ն ձ և ը	№№
16	Ֆրանսիական կալվածներ	—	856,7	23.621,6	27,6	—	—	16
	ա) Ֆրանս. Հնդկաստան	Վ. 1921	0,5	277,5	555,0	Պոնդիշերի	Գաղութ	ա)
	բ) Գոնիսիսիս	Հ. 1924	56,0	4.001,1	71,5	Սայգոն (109) 1	»	բ)
	գ) Վամբոն	Վ. 1924	175,0	2.465,6	14,1	Պոնդիշերի (75)	Պոնդիշերի	գ)
	դ) Աննամ	Հ. 1924	150,0	5.172,0	34,2	Հյուե (61)	»	դ)
	յե) Տոնկին	» 1924	105,0	7.160,0	68,0	Հանոյ (115)	»	յե)
	զ) Լաոս	» 1924	214,0	837,4	3,9	Վիեն-Տիան (27)	»	զ)
	է) Կվան-Չու-Վան	» 1924	0,8	208,0	260,0	Ֆորտ Բայար (1)	»	է)
	ը) Ասորիք	» 1921	155,4	3.500,0	22,6	Դամակոս (170)	Վապարդ վերցրած Ձինաստանից	ը)
17	Յապոնիա (Կորեայի հետ)	Վ. 1925	606,2	79.256,3	130,7	Տոկիո (1995)	Կառավարվում է Ազգերի Լիգայի մանդատով	է)
	Յապոնական կալվածներ	—	75,3	4.885,0	65,0	—	Սահմանադրական միապետություն	17
	ա) Ֆորմոզա և Պեսկադորյան կ-ր	Վ. 1925	35,8	3.994,2	112,0	Տայնիու (163)	Գաղութ	ա)
	բ) Կարաֆուտո 2	» 1925	26,1	203,5	5,7	—	»	բ)
	գ) Կվանտուն թ. կ. 3	» 1920	3,4	687,3	203,5	Դայբեն (41)	»	գ)
ԱՎՍՏՐԱԼԻԱ. ԵՎ ՈՎԿԵԱՆԻԱ.								
1	Անգլիական կալվածներ	—	8.503,6	7.796,9	0,9	—	—	1
	ա) Ավստրալիական Միություն 4	Վ. 1921	7.704,2	5.435,7	0,7	Մելբուրն (784)	Դոմինիոն	ա)
	բ) Պապուա և Նախկին Գերմ. Նոր Գվինեա	Վ. 1922	474,5	680,9	1,7	Պորտ Մոբեսը (1)	Մանդատային տերիտորիա (կառավարում է Ավստրալիական Միությունը)	բ)
	գ) Նոր Զելանդիա	Վ. 1921	271,3	1.218,9	4,5	Վելլինգտոն (107)	Դոմինիոն	գ)
	դ) Մամուա կ-րի արևմտյան խմբի տերիտ. 5	—	3,2	38,0	11,9	—	Նոր Զելանդիայի կառավարության ներքո	դ)
	յե) Ֆիջի կ-ր	Վ. 1921	18,3	157,3	8,6	Սուվա	»	յե)
	զ) Ովկիանիայի մնացած կ-րը	—	32,1	267,0	5,4	—	»	զ)
2	Հոլանդական կալվ. — Նոր Գվին. արևմ. մաս	1920	416,3	195,0	0,5	Մերոկ	Գաղութ	յե)
3	Միաց. Նահանգների կալվածներ	—	17,3	277,2	16,0	—	—	2
	ա) Հավայի (Սանդվիչյան կ-ր)	Վ. 1920	16,7	255,9	15,3	Հոնոլուլու (100)	Մանուա և մետրոպոլիայի մեջ	ա)
	բ) Գեմ կ-ր	» 1920	0,5	13,2	24,1	Ադանա (13)	Գաղութ	բ)
	գ) Տուսուիլա կ-ր և յենթակա կ-ր 6	» 1920	0,1	8,1	77,5	Պադո-Պադո	»	գ)
4	Ֆրանսիական կալվածներ	—	22,7	79,5	3,5	—	—	4
	ա) Նոր Կալեդոնիա և յենթակա կ-ր	Հ. 1921	18,7	48,0	2,6	Նումեա (10)	Գաղութ	ա)
	բ) Մնացած կ-ր	» 1921	4,0	31,5	7,8	Պապիտա (4)	»	բ)
5	Յապոնական կալվածներ — Պալաու, Կարո- լինյան, Մարիանյան և Մարշալյան կ-ր	Վ. 1920	2,5	54,0	21,6	—	Մանդատային տերիտորիաներ	5
6	Նոր Հեբրիդյան կ-ր	—	12—15	60,0	4—5	Պորտ Վիլա	Անգլո-Ֆրանս. կոնդոմինիում	6

1) Ֆրանս. Հնդկաստանի գլխավոր քաղաքն է Հանոյը 2) Մալայի կղզու հարավային կեսը 3) Կապարդ վերցրած է Ձինաստանից 4) Առանց բնիկների 5) Նախկին գերմանական գաղութ 6) Մամուա կ-րի խմբից է 7) Մանուա

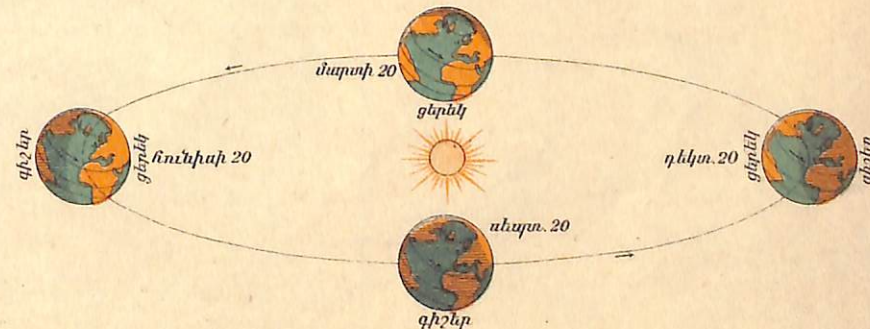
ԱՐԵՎԻ ԽԱՎԱՐՈՒՄԸ

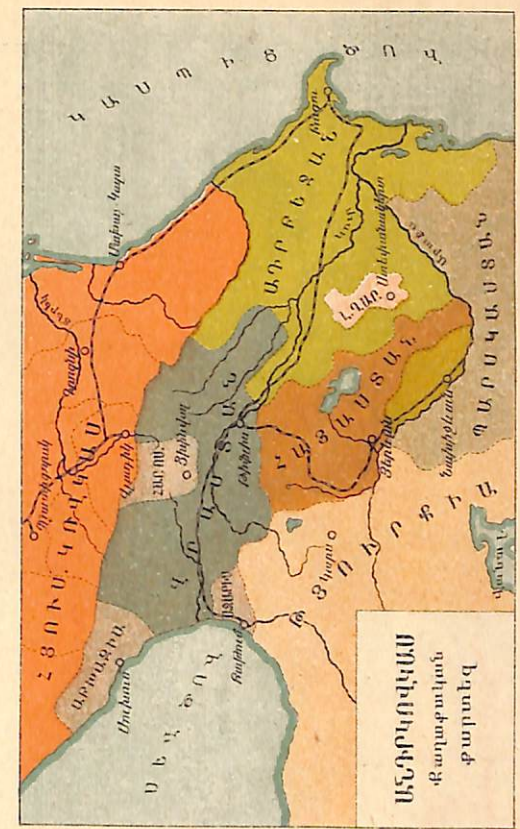
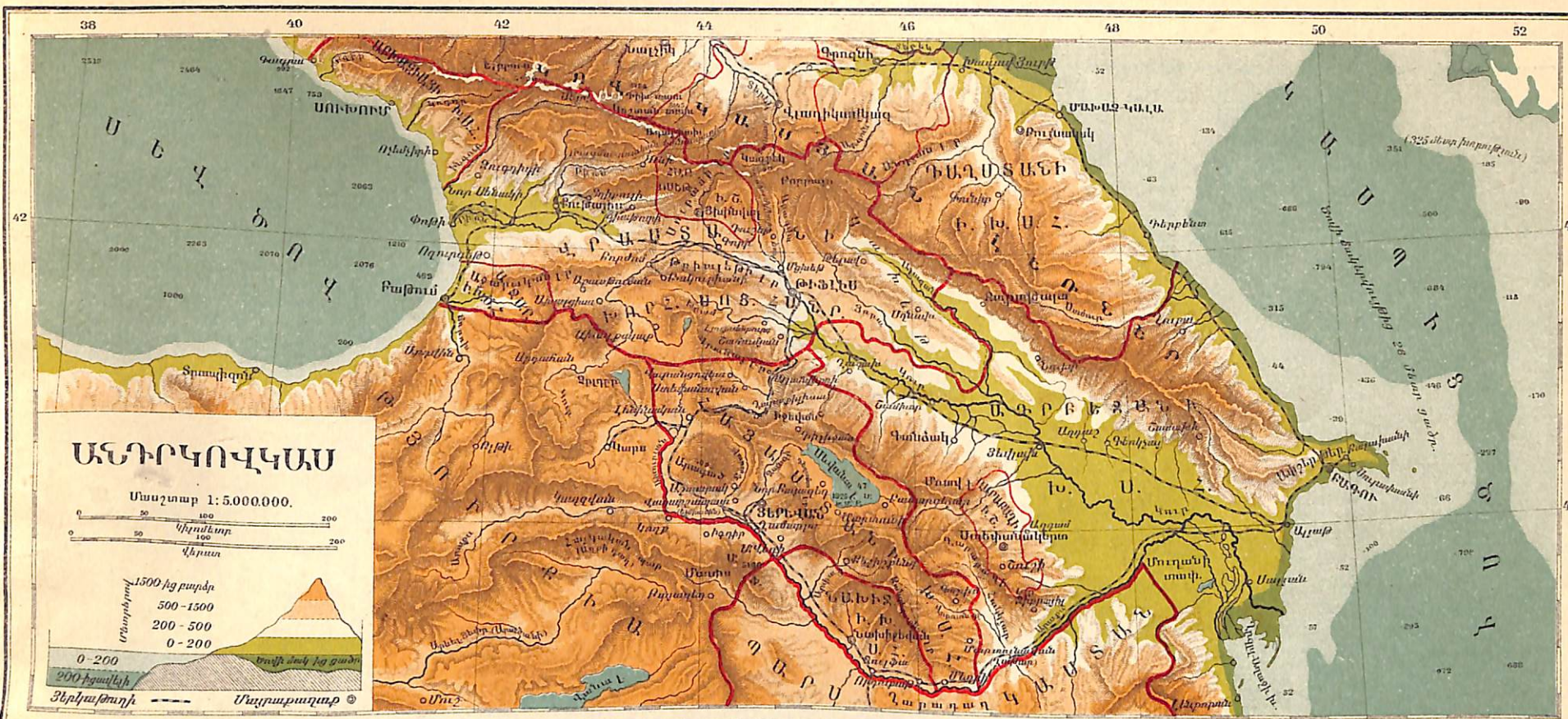

ՅԱՄԱՔԻ ԵՎ ՋՐԻ ՏԱՐԱԾՈՒՄԸ
Հյուս. կիսագունդ

ՅԵՐԿՐԻ ՇԱՐԺՈՒՄՆ ԱՐԵՎԻ ՇՈՒՐՋԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Պալատական նշաններ

●	Գաղափար կենտրոն	◆	Պղինձ
○	Գաղափարի "	●	Շմբերկաթ
—	Յերկաթուղի	✕	Յերկաթ-քրոմ
—	Խճուղի	✕	Պեմզա
—	Միջինենական սահման	—	Լիտոգրաֆ. քար
—	Հանրապետական սահման	—	Ցեմենտաքար
—	Գաղափարի սահման	—	Հանրապետական աղբյուր
—	Գաղափարի սահման	☀	Երկրաչափական կապարան

Մասշտաբ 1: 840.000

0 8 16 24 32 40 48 56 կիլոմետր
0 20 40 վերստ

8 կիլոմետր բնութիւն մեջ հախաւար է մեկ սանտիմետրի քարտեզի վրա:

Խ Ս Հ Մ
ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԲԱՐՏԵՔ
 Մասշտաբ 1:25,000,000.
 Կիլոմետր.

Խ Ս Հ Մ

ՀԱՆՐԱՔԱԿԱՆ ԲԱՐՏԵՋ

Մասշտաբ 1:25,000,000.

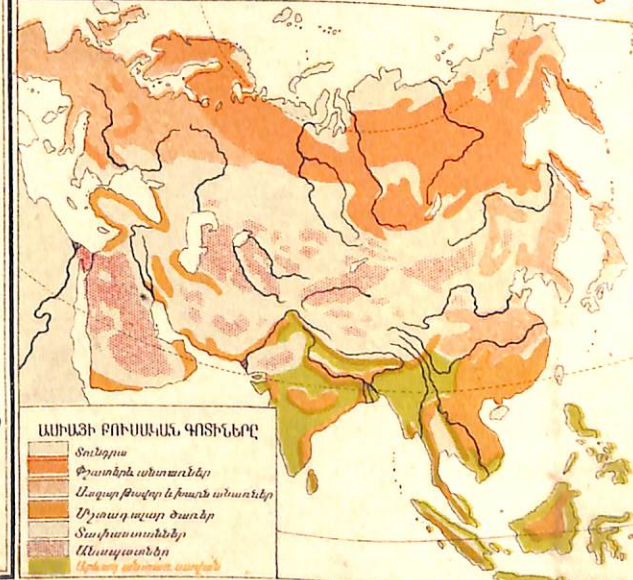
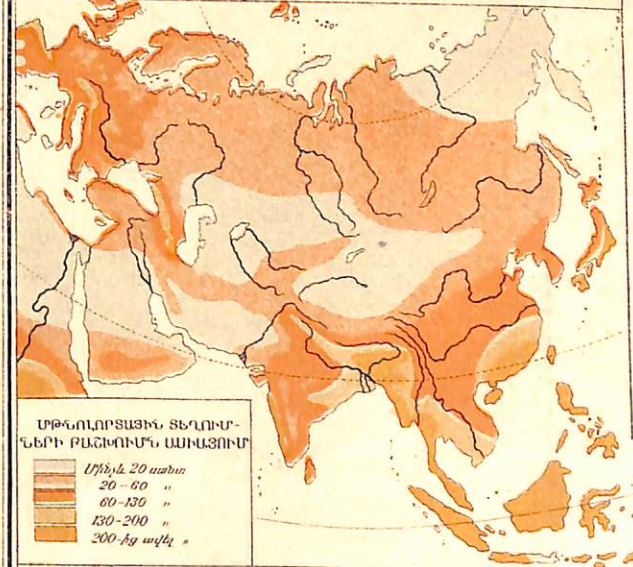
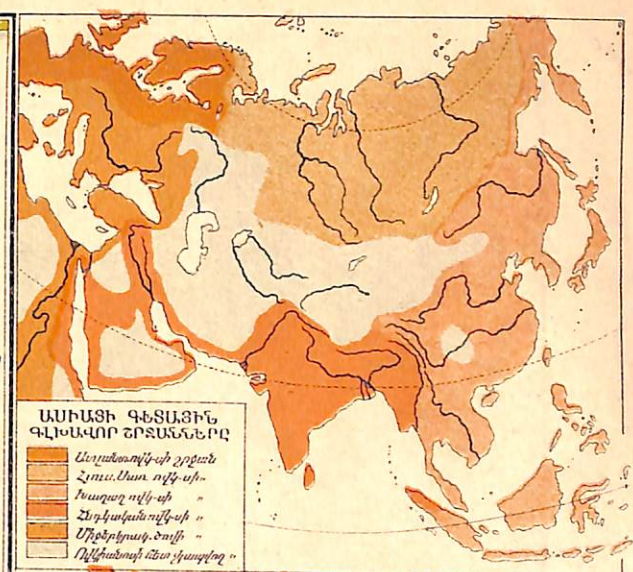
Կիլոմետր

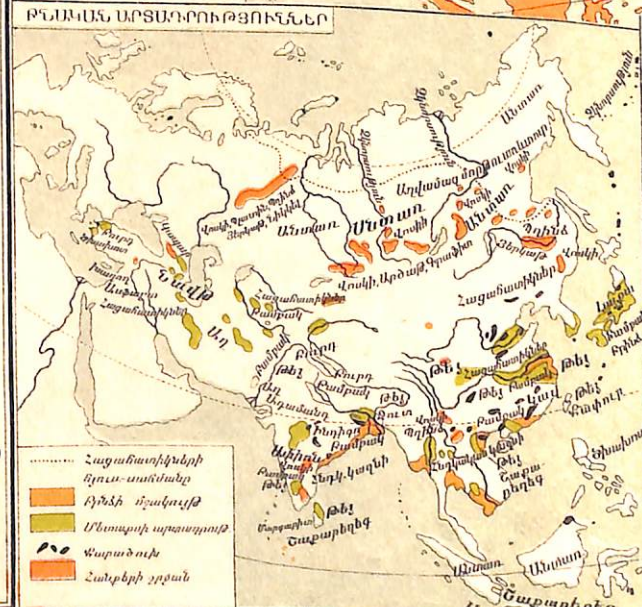
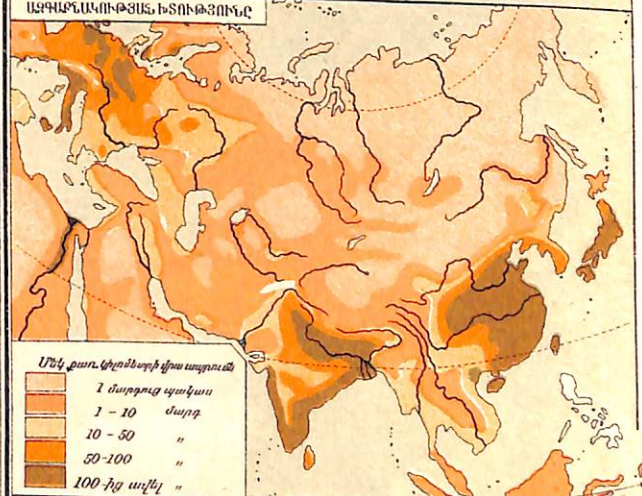

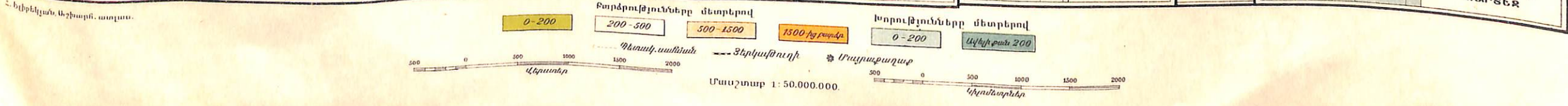
- ՊԱՏՈՒՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ
- Մրուխ, Հանրապետության կենտրոն
 - Իրավաբան
 - Իրավաբան տեղանքների
 - Կապի կայաններ
 - Կապի կայաններ
 - Ֆերմայի տեղանք

1 Հյուսիս-Արևելյան	5 Արևելյան-Արևելյան	9 Կենտրոն-Արևելյան	13 Արևելյան-Արևելյան	17 Նախապետական
2 Հյուսիս-Արևելյան	6 Ուրախյան	10 Միջին-Արևելյան	14 Կենտրոն-Արևելյան	18 Արևելյան-Կապիական
3 Արևելյան	7 Հարավ-Արևելյան	11 Ներքին-Արևելյան	15 Ներքինյան	19 Արևելյան-Կապիական
4 Կենտրոն-Արևելյան	8 Հարավ-Արևելյան	12 Կապիական	16 Կենտրոն-Արևելյան	20 Միջին-Արևելյան
21 Հանրապետական-Արևելյան				

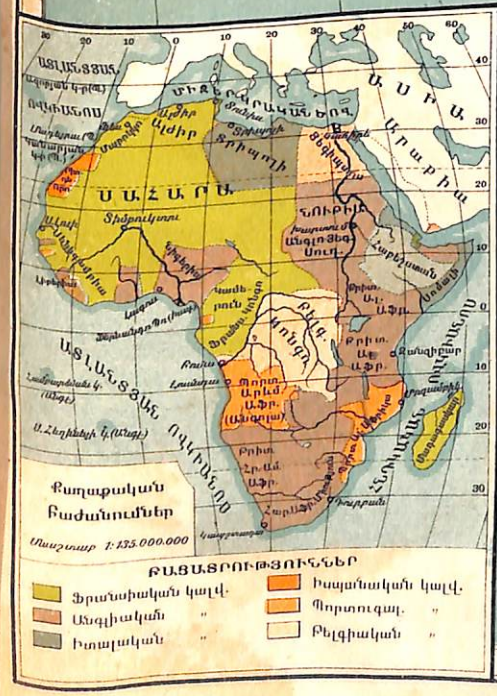
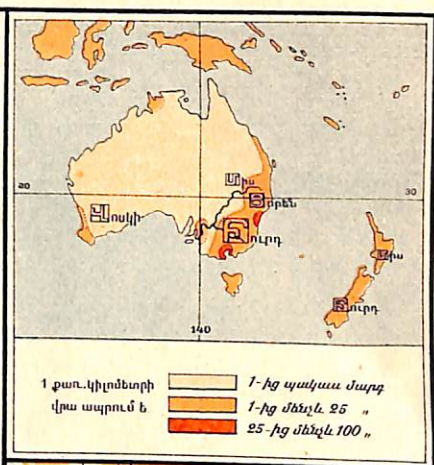
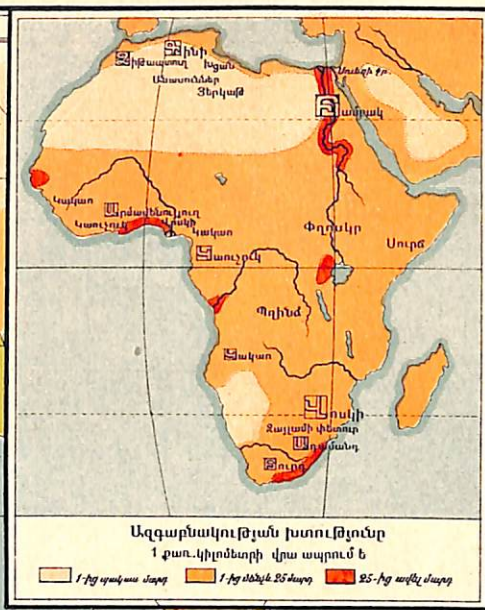

ԱՖՐԻԿԱ

Հ. Երկրակամ Գ. Խաղաղ Կ. Կապույտ

